

Đồng chí Đặng Thới, Bí thư Tỉnh uỷ Quảng Trị đầu tiên sau ngày
Tống khải nghĩa Tháng Tám năm 1945 (24 tuổi)

NHỚ VỀ ĐỒNG CHÍ ĐẶNG THỚI, HIỆU TRƯỞNG ĐẦU TIÊN TRƯỜNG ĐẢNG TỈNH QUẢNG TRỊ MANG TÊN TRƯỜNG CHÍNH TRỊ LÊ DUẨN (1921-2001)

Nguyễn Văn Minh *

Ôn lại chặng đường 65 năm hoạt động trường Đảng tỉnh Quảng Trị nay là trường Chính trị Lê Duẩn, các thế hệ giảng viên, cán bộ, nhân viên, học viên trường ta vinh dự, tự hào về vang thay đồng chí Đặng Thới, Bí thư Tỉnh uỷ, Hiệu trưởng đầu tiên của trường.

Vinh dự tự hào không chỉ cuộc đời hoạt động của đồng chí Hiệu trưởng tham gia cách mạng: 16 tuổi đời làm Bí thư thanh niên dân chủ Thành phố Huế; 18 tuổi là Bí thư lâm thời Đảng Cộng sản Đông Dương Thành phố Huế; 24 tuổi làm Bí thư Tỉnh uỷ Quảng trị, tiếp đến làm Bí thư phân khu uỷ, chính uỷ mặt trận Bình Trị Thiên, Bí thư Tỉnh uỷ tỉnh Thanh Hoá, Bí thư liên khu uỷ IV, 28 năm làm Bộ trưởng các bộ, uỷ viên Trương ương Đảng 3 khoá IV, V, VI; đại biểu Quốc hội từ khoá I đến khoá VII.

Là chiến sĩ kiên cường, 5 năm bị giặc Pháp bắt giam ở nhà tù Lao Bảo và nhà đày Buôn Ma Thuột bị tra tấn dã man, đánh đập tàn nhẫn vẫn một lòng sắt son với Đảng, giữ vững ý chí cách mạng, là thành viên trong ban lãnh đạo của nhà đày Buôn Ma Thuột chống chế độ hà khắc của bọn đế quốc; dày công cùng các đồng chí khác

biến nhà tù đế quốc thành trường học cách mạng "...anh Đặng Thới đã bí mật tổ chức những "lớp học chui" rất hiệu quả...Nhờ rèn luyện học tập trong tù nên đại bộ phận tù chính trị nhà đày Buôn Ma Thuột là cốt cán của các cuộc khởi nghĩa trong cách mạng tháng Tám ở các tỉnh Trung bộ" (1)

Mà còn vinh dự tự hào và tự lòng biết ơn đồng chí Đặng Thới, người Hiệu trưởng đầu tiên của trường đã xác định đúng vị trí, tầm quan trọng công tác bồi dưỡng, đào tạo cán bộ. Sau cách mạng tháng 8/1945, nhiệm vụ chính trị của tỉnh ta có nhiều việc cấp bách để đối phó thù trong, giặc ngoài, giữ vững bảo vệ chính quyền, khẩn trương xây dựng lực lượng vũ trang bảo đảm an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, chi viện cho mặt trận đường 9 chống tàn quân Pháp từ biên giới Lào-Việt tràn về lấn chiếm đất đai, cướp bóc lương thực, giết hại đồng bào ta, chi viện cho mặt trận Huế, chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân...Đồng chí đặt vấn đề với Tỉnh uỷ, chính quyền cách mạng: Việc bồi dưỡng, đào tạo cán bộ là công tác mấu chốt của nhiệm vụ xây dựng Đảng. Tháng 9/1945, quyết định thành lập trường cán bộ Việt Minh (thực chất là trường Đảng) lấy nhà Hành Cung trong Thành cổ Quảng Trị trụ sở uỷ ban cách mạng làm nơi huấn

* Nguyên Hiệu trưởng

luyện cán bộ. Đồng chí là Bí thư Tỉnh uỷ, phó chủ tịch uỷ ban cách mạng, về sau là uỷ ban hành chính trực tiếp phụ trách và là giảng viên chính mở nhiều lớp học ngắn ngày cho hàng trăm cán bộ tỉnh, huyện, xã. “Trong thời gian khá dài, tôi phải phụ trách với đồng chí Hoàng Xuân đảm đương chủ yếu việc giảng bài”.(2)

Theo hồi ký của một số cán bộ lãnh đạo và những người đã được học các lớp ở tại nhà Hành Cung (Thị xã Quảng Trị) và ở Hòn Linh-Buọc Lỡ, xã Hải Phúc, huyện Đăkrông kể lại. Phần mở đầu, anh Đặng Thí trình bày sơ lược về duy vật biện chứng, Duy vật lịch sử triết học Mác-Lê Nin, tóm tắt về lịch sử các cuộc cách mạng vô sản: Công xã Pari, cách mạng tháng Mười ở Nga, Xô Viết Nghệ Tĩnh, cách mạng tháng Tám, về ý nghĩa, kinh nghiệm các cuộc cách mạng đó Nội dung chủ yếu của các lớp học là công tác xây dựng Đảng, công tác Mặt trận, các đoàn thể và phương thức công tác vận động quần chúng, công tác chính quyền. Đồng chí không nói nhiều về lý thuyết mà lấy thực tế để phân tích lý giải, chỉ rõ cách làm rất sinh động, phong phú, sôi nổi, hấp dẫn, dễ hiểu, nhớ lâu, tháo gỡ được những lúng túng, bỡ ngỡ với những công việc mới mẻ sau khi Đảng ta lãnh đạo chính quyền nhân dân làm chủ đất nước và những ngày đầu kháng chiến chống thực dân Pháp.

Các lớp huấn luyện cấp tốc ngắn ngày, nhưng rất bổ ích thiết thực cho đội ngũ cán bộ tỉnh ta đáp ứng nhiệm vụ cách mạng trong thời gian đó, làm cơ sở, đặt nền móng cho Trường Đảng mở các lớp dài hơn 2-3 tháng cho những năm 1949-1954.

Đồng chí Đặng Thí đã đi xa theo Bác Hồ, đồng chí Lê Duẩn các vị tiền bối, về với tổ tiên thế giới bên kia. Nhưng cuộc đời hoạt động của đồng chí sôi động, phong phú, toàn diện trên nhiều lĩnh vực công tác,

hoạt động liên tục trên 60 năm, bất cứ ở cương vị nào, địa phương nào, ngành nào đều được cấp trên, tập thể tin cậy, nhân dân yêu mến, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, được Đảng, Nhà nước tặng Huân chương Hồ Chí Minh và nhiều huân chương cao quý khác. Hai lần được chính phủ Lào tặng Huân chương tự do hạng nhất và Huân chương hữu nghị nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Xô Viết.

Đồng chí Đặng Thí, người chiến sĩ cộng sản trung kiên, đầy tâm huyết với quê hương, mẫu mực, trong sáng để lại những ấn tượng sâu đậm trong lòng đồng chí, đồng đội, bạn bè, với nhân dân tỉnh ta và các tỉnh khác, với chính phủ, nhân dân Lào anh em và đồng nghiệp các bộ, ngành Trung ương. Là người anh cả, người Hiệu trưởng đầu tiên kính mến của Trường chính trị Lê Duẩn của chúng ta.

Là thế hệ tiếp nối sự nghiệp của người đi trước, bài viết này xin được thay nén hương kính cẩn dâng lên trước hương hồn đồng chí Đặng Thí nhân dịp kỷ niệm 65 năm ngày thành lập Trường chính trị Lê Duẩn (10/9/1945-10/9/2010).

Đồng chí Đặng Thí khi bị giam ở Nhà dầy Buôn Ma Thuột, số tù 2997 (tháng 2 năm 1940 - tháng 5 năm 1945)

- (1) Hồi ký của Vũ Hữu Nhan, nguyên khu uỷ của liên khu IV, bạn tù với đ/c Đặng Thí ở Buôn Mê Thuột, in trong tập sách Nhớ về anh Đặng Thí, NXBCTQG-Hà Nội, xuất bản 2003, trang 173.
- (2) Hồi ký của đ/c Đặng Thí in trong tập sách Nhớ về anh Đặng Thí, NXBCTQG-Hà Nội, xuất bản 2003, trang 443.